

STATOKOS JEGYZET: HIVATKOZÁSOK (APA)

StatOkos – Statisztikai és Módszertani Adatbázis

2018

HIVATKOZÁS APA FORMÁTUMBAN

Szerzők: Dr. Szokolszky Ágnes

Tartalom:

- Mikor hivatkozunk?
- Mire hivatkozunk?
- Hivatkozás szöveg közben
- Hivatkozás szöveg végén
- Hivatkozás a felhasznált irodalomban (folyóirat, könyv, könyvfejezet és elektronikus források)

Hivatkozás fontossága a tudományos világban

Hivatkozni mindig kell, ha mások gondolataira, megfogalmazásaira, eredményeire támaszkodunk. Mivel az akadémiai munka lényege szerint olyan kooperatív tevékenység, amelyben a szerzők egymás munkájára építenek, ezért a hivatkozás szerves és gyakori része saját gondolataink kifejtésének.

Tartsuk szem előtt, hogy a hivatkozás funkciója hármas:

1. elismerjük a gondolatok tulajdonjogát;
2. követhetővé tesszük saját gondolatvezetésünk szakirodalmi összefüggéseit;
3. lehetővé tesszük, hogy más is el tudja érni, adott esetben el tudja olvasni azokat a forrásokat, amelyekre építettünk.

Milyen esetekben kell megadni dolgozatunkban a felhasznált forrást?

Amikor:

- valaki más írott vagy szóbeli közleményéből akár csak egy rövid részt is szó szerint idéz;
- valaki más írott vagy szóbeli közleményéből szabadon összefoglalva idéz, parafrázál;
- valaki más valamely gondolatát, véleményét, elméletét (modelljét stb.) ismerteti, bemutatja;
- valaki más valamely gondolatát, véleményét, elméletét (modelljét stb.) felhasználja saját gondolatmenetének felépítésekor;
- valaki más által megállapított tény, statisztikai adatot vagy ábrát, illusztrációt felhasznál;

Ha tehetjük, ne halmozzuk az idézeteket! Csak indokolt, elkerülhetetlen esetben idézzünk szó szerint! Ha szó szerint idézzünk, mindenképp szerepeljen a szövegbeli hivatkozásban az oldalszám is! Az idézetek indokolatlan használata helyett inkább fogalmazzuk át saját szavainkkal a szöveget. Ilyenkor is kell hivatkozni a felhasznált irodalomra, csak nem kell megjelölni a pontos oldalszámot.

Mire kell hivatkozni?

Lehetőleg elsődleges forrásra. Elsődleges forrásnak számítanak az eredeti empirikus kutatásokat vagy elméleti tanulmányokat közlő cikkek és szakkönyvek. A másodlagos források olyan publikációk, amelyek részletesebb formában ismertetnek és/vagy értékelnek eredeti publikációkat. Ilyenek például a tankönyvek, amelyek a klasszikus szakirodalom áttekintésére alkalmasak, nem pedig a legfrissebb

irodalom felkutatására. A harmadlagos források (enciklopédiák, szótárak, kézikönyvek) nagy mennyiségű elsődleges és másodlagos forrást foglalnak össze. A harmadlagos források a kutatási folyamat első szakaszában lehetnek hasznosak, amikor az adott terület általános, széleskörű áttekintésére van szükség.

Hogyan hivatkozunk a mondatok (szöveg) közben?

A hivatkozások formája függ a szerzők számától és attól, hogy a mondat szövegében, vagy pedig a mondat végén, zárójelben akarunk-e hivatkozni (mind a kettő lehetséges).Például:

- A szövegben először: „Walker, Stickgold és Robertson (2004) kísérletének eredménye szerint ...”
- További hivatkozás a szövegben: „Walker és munkatársai (2004) megállapították továbbá, hogy ...”;
- Első hivatkozás a mondat végén, zárójelben: „A vizsgálat megállapította, hogy ...(Walker, Stickgold, & Robertson, 2004).”
- További hivatkozás zárójelben:„A vizsgálat továbbá megállapította, hogy ...(Walker et al., 2004).”

Hogyan hivatkozunk a mondat végén és a felhasznált irodalmak részben?

Egy szerző esetén, amikor a szöveg egészére hivatkozunk: a hivatkozás a vezetéknev és az évszám megadásával történik. Például:

- A diszlexia olyan rendellenesség, amely egyébként ép értelmű, egészséges gyermekeket megakadályoz abban, hogy a nyomtatott betűsorokat képesek legyenek értelmezni (Vellutino, 1994).
- Vellutino (1994) definíciója szerint a diszlexia olyan rendellenesség, amely egyébként ép értelmű, egészséges gyermekeket megakadályoz abban, hogy a nyomtatott betűsorokat képesek legyenek értelmezni.

Két szerző esetén, amikor a szöveg egészére hivatkozunk: „&” jellel kötjük össze a neveket. Például:

- Megerősítést nyert, hogy a tisztán tanultnak hitt viselkedésformák sem mentesek a biológiai korlátoktól (Gould & Marler, 1987; Marler & Gould, 1999).

3-5 szerző esetén, amikor a szöveg egészére hivatkozunk, első alkalommal minden vezetéknevet ki kell írni, majd a második hivatkozástól kezdve csak az első szerzőt és a „mtsai” vagy: „et al.” kifejezést. Ha egy paragrafuson belül kétszer is hivatkozunk a műre, akkor második alkalommal elég az első szerző et al.-t kiírni. Például:

- Az IQ mögött álló genetikai tényezők vonatkozásában több vizsgálatot végeztek a Minnesotai Ikervizsgálat keretében (Bouchard, Lykken, McGue, Segal, & Tellegen, 1990).
- Több vizsgálat mutatott ki homogén középosztálybeli mintán nyert magasabb örökölhetőségi értéket (Bouchard et al., 1990).

Hat vagy több mint hat szerző esetén az első hivatkozásokor is csak az első szerző vezetéknevét és az „et al.”-t kell kiírni!

Ha ugyanazon vezetéknevű szerzők vannak, akkor a keresztnév első betűjének kiírásával különböztetjük meg őket, például:

... (Kiss A., 2002; Kiss J., 2004);

Ha egy szerzőtől egyszerre több munkára hivatkozunk egy zárójelen belül, akkor az évszámokat kronologikusan rendezzük el, például:

... (Fein, 1989, 1999, 2006).

Ha több szerzőre hivatkozunk egy zárójelen belül, akkor ábécérendben soroljuk fel a szerzőket, és pontosvesszővel választjuk el a neveket. Például:

... (Balogh, 1989, 1990; Petneházy, 1990; Zengő, 1980);

Klasszikus műveknél, ha csak lehet, feltüntetjük az eredeti megjelenés dátumát is vagy a fordítási év dátumát. Például:

... (James, 1983/1890) ... (Arisztotelész, ford. 1952)

Ha év nélkül megjelent műre hivatkozunk, akkor a név mellé „é. n.” (angolul: „n. d.” — no date) kerül.

Ha nincs szerzője vagy szerkesztője a műnek, akkor a címre hivatkozunk, például:

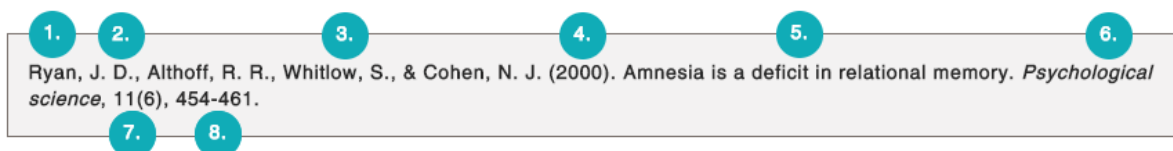
... (Merriam-Webster’s College Dictionary, 1993, 323. o.)

Ha konkrét szövegrészre hivatkozunk vagy szó szerint idézünk, a pontos oldalszámot, átfogóbb utalás esetén a fejezetszámot is fel kell tüntetni,! Például:

... (Tanaka és Cheers, 2004, 224. o.; Vargha, 2000, 2. fej.)

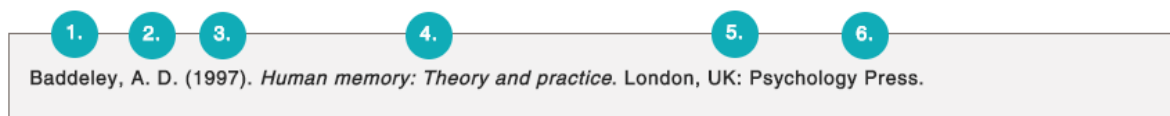
Ha az olvasót további irodalomhoz utaljuk, akkor a „lásd”, vagy „vö.” (vesd össze, angolul: „see”) kifejezéseket használjuk

Folyóiratok hivatkozása

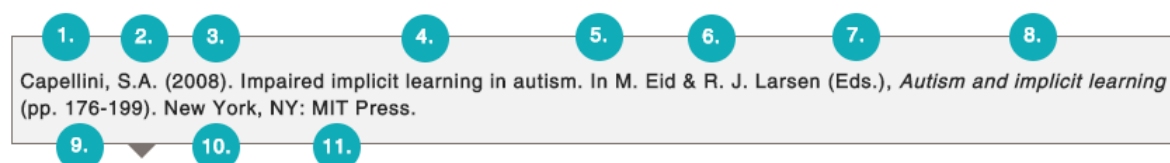
1. A vezetéknev, melyet egy vessző zár le
2. A keresztnév(ek) első betűje, melyet ponttal zárunk le. A teljes nevet végül újra vesszővel zárjuk
3. Ha több szerző van, hasonlóképpen kell eljárni, de az utolsó személynél, már nincs vessző
4. Ezt követi a publikálás dátuma zárójelben és ponttal a végén
5. A publikáció címe következik, melyet ponttal zárunk
6. A következő tétel a folyóirat címe, melyet dőlt betűvel formázunk és vesszővel zárjuk
7. Következik az évfolyam, majd zárójelben, hogy azon belül hanyadik szám, vesszővel zárva
8. Majd a pontos oldalszám -tól-ig formátumban, ponttal zárva

Könyvek

9. A vezetéknev, melyet egy vessző zár le
10. A keresztnév(ek) első betűje, melyet ponttal zárunk le. A teljes nevet végül újra vesszővel zárjuk (ha több szerző van, hasonlóképpen kell eljárni, de az utolsó személynél, már nincs vessző)
11. Ezt követi a publikálás dátuma zárójelben és ponttal a végén
12. A könyv címe következik dőlt betűvel, melyet ponttal zárunk
13. A következő tétel a könyv kiadásának városa, vessző, majd az ország rövidítése és kettőspont
14. Majd a kiadó neve ponttal zárva

Könyvfejezetek

15. A vezetéknev, melyet egy vessző zár le
16. A keresztnév(ek) első betűje, melyet ponttal zárunk le. A teljes nevet végül újra vesszővel zárjuk (ha több szerző van, hasonlóképpen kell eljárni, de az utolsó személynél, már nincs vessző)
17. Ezt követi a publikálás dátuma zárójelben és ponttal a végén
18. A könyvfejezet címe következik, melyet ponttal zárunk
19. "In" jelölés, majd a könyv szerkesztőinek neve
20. Ahol először a keresztnév rövidítése ponttal, majd a vezetéknev következik
21. Ed (editor) vagy Eds (editors) rövidítés zárójelben, attól függően, hogy egy vagy több szerkesztő van, majd vesszővel zárjuk
22. A kötet címe dőlt betűvel
23. Az oldalszámok -tól-ig formátumban, zárójelben, majd pont
24. A kiadás városa, vesszővel zárva, majd az ország rövidítése kettősponttal
25. Végezetül a kiadó neve ponttal zárva

Hivatkozások formázása a felhasznált irodalomban

A hivatkozásoknak ABC sorrendben kell szerepelnie. Formátum/Bekezdés menüpontban állítható, hogy a behúzás típusa Függő legyen (1,25 cm-rel beljebb kezdődik minden hivatkozás második sora). Nincs üres sor a hivatkozások között (Térköz: 0 pt)!! Nincs számozás a hivatkozásoknál! Több szerző esetén, az utolsó szerző előtt „&” jel szerepel!

Helyes példa:

Chiappe, P., Hasher, L. & Siegel, L. S. (2000). Working Memory, Inhibitory Control and Reading Disability. *Memory and Cognition*, 28(1), 8-17.

Daneman, M., & Blennerhassett, A. (1984). How to assess the listening comprehension skills of prereaders. *Journal of Educational Psychology*, 76(6), 1372-1381.

Elektronikus hivatkozások

A dolgozatainkban elsősorban elsődleges forrásokra hivatkozunk, tehát eredeti empirikus kutatásokat vagy elméleti tanulmányokat közlő, lektorált folyóiratokban megjelenő cikkekre és szakkönyvekre! Nagyon ritka esetben elképzelhető, hogy valamilyen elektronikus forrás is információval szolgálhat a dolgozat témája szempontjából, azonban nem szabad elsősorban ilyen forrásokra támaszkodni a dolgozatírás közben! Ha mégis elkerülhetetlen, akkor a hivatkozás lényege ebben az esetben is az, hogy a szerző elismerje, feltüntesse azt a munkát, amit felhasznált, illetve hogy a hivatkozás pontos adatai alapján az olvasó szükség esetén maga is megtalálhassa a hivatkozott munkát. Az elektronikus forrásoknak lehet, hogy nincs címe, nincsenek oldalszámok, esetleg a szerző, kiadó vagy kiadási dátum nem található. Fontos, hogy mivel ezek az információk hiányozhatnak, ezért ezek kevésbé megbízható forrásnak számítanak!! Általános szabály a hivatkozásnál: amennyire lehetséges, próbáld meg minél inkább követni a nyomtatott források esetén előírt szabályokat, és ezt bővítsd ki az internetes oldalra vonatkozó információval, beleértve a DOI számot. Ha nincs a publikációnak saját dátuma, meg kell adni a letöltés dátumát!

A DOI (Digital Object Identifier) szám: a dokumentumok elérési útvonala változhat az elektronikus rendszerben. A DOI számot azért találták ki, hogy egy egyedi, tartós azonosítót tudjanak hozzárendelni minden webes dokumentumhoz. Ezt a DOI számot egyre több lektorált folyóiratnál használják, ezért ha a felhasznált dokumentumnál találsz DOI számot, akkor azt írd bele a felhasznált irodalomba a hivatkozás végére.

Az elektronikus forrásokhoz tartozik a Wikipédia is. A Wikipédia egy ingyenes online enciklopédia, ami a harmadlagos források egy speciális formája. Az innen származó információkat nagyon óvatosan kell kezelni, mivel a szerkesztése közösségi alapon működik, bárki szerkesztheti. Ezért a wikipédián talált információk felhasználása a dolgozatban nem ajánlott! Csak nagyon kivételes esetekben, ha pl. arról akarsz írni, hogy a wikipédián hány szócikk foglalkozik egy adott témával... Ha ilyen eset áll fenn, ajánlott konzultálni a kurzus oktatójával, hogy elfogadható forrásnak tartja-e a wikipédiára történő hivatkozást!